

≡ Eesti
≡ Kontsert

A photograph of a male conductor in a dark suit and white shirt, captured in a dynamic pose as if conducting. He is holding a baton in his right hand and gesturing with his left. The background is a dark concert hall with warm, glowing lights.

Tormiloits

VANEMUINE

teatri peatoetaja

≡ Eesti
≡ Kontsert

admirals

hooaja peatoetaja

Vanemuise sümfooniaorkestri kontserdisari „Klassika“ Tormiloits

15. MÄRTSIL 2024 KELL 19 VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

16. MÄRTSIL 2024 KELL 19 ESTONIA KONTSERDISAALIS

SOLIST HEIGO ROSIN (LÖÖKPILLID)

DIRIGENT RISTO JOOST

VANEMUISE SÜMFOONIAORKESTER

VANEMUISE TEATRI JA EESTI KONTSERDI KOOSTÖÖPROJEKT

Kavas

Erkki-Sven Tüür (*1959)

„Tormiloits“ (2014) – pühendatud Veljo Tormisele

Einojuhani Rautavaara (1928–2016)

Löökpillikontsert „Incantations“ / „Loitsud“ (2008)

1. *Pesante*
2. *Espressivo*
3. *Animato*

VAHEAEG

Igor Stravinski (1882–1971)

„Petruška“ (1947. aasta versioon)

Erkki-Sven Tüür alustas oma muusikuteed 1970. aastate teisel poolel rokkmuusikuna, tema professionaalne helilooming sai tuntuks 1980. aastate keskel.

Tegutsedes alates 1992. aastast vabakutselise heliloojana, valmivad tema tööd enamasti nimekate välisinterpreetide tellimusel ja jõuavad sageli enne kodupubliku ees kõlamist maailma lavadele. Tihe loominguiline koostöö seob Tüüri ka eesti interpreetidega, kelle hulgas on Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester jpt.

Tüüri muusikas põimuvad erinevad kompositsioonitehnikad ja stiilid. Tema helikeelt on mõjutanud gregooriuse laul ja minimalism, mikrotonaalne muusika ja lineaarne polüfoonia, kõlaväljade ja 12-tooni muusika. Sageli on Tüüri teosed üles ehitatud tonaalse ja atonaalse vastandamisele ja ühendamisele. Tema kompositsioonimeetodi võtmesõnadeks on mõisted „struktuur“ ja „arhitektoonika“. Kriitikud peavad üksmeelselt Tüüri muusikat kompositsioonitehniliselt väga meisterlikuks ning samas emotsionaalseks ja kaasakiskuvaks.

„Tormiloits“ sai kirjutatud Bambergi Sümfooniakute soovil ja leidis sealsamas esiettekande Jakob Hruša (peadirigent alates 2016/17 hooajast) juhatusel. Neil oli projekt „Lisalugu“ („Encore“), mille raames nad tellivad üle maailma tänastelt muusikaloojatelt lühipalasisid, mis omasoodu peaksid endas kätkema mingit spetsiifilist lisalooks kõlbulikku omadusteskaalat. Pidasin seda huvitavaks ja vaheldust pakkuvaks väljakutseks. Uurisin siis pisut oma orkestritööde esitusajalugu. Leidsin, et üle 100 korra on tulnud ettekandele „Insula deserta“ ja „Illusion“. Tähelepanelik kuulaja leiab „Tormiloitsus“ seoseid mõlema mainitud palaga. Eneseirooniliselt võiksin öelda, et käitusin mõneti nagu popmuusika-areenilt pärit hititreial, aga päris tõsi see muidugi ei ole. Tundub, et see lugu sobib nii kontserti alustama kui ka lõppu lisanduma. Ühtlasi on ta kummardus Veljo Tormisele.

– *Erkki-Sven Tüür*

Teose Eesti esiettekanne toimus 20. aprillil 2016 Estonia kontserdisaalis, kus astus üles Eesti Riiklik Sümfooniaorkester Olari Eltsi dirigeerimisel.

„Kui artist ei ole noorena modernist, siis pole tal südant. Ja kui ta on vanas eas modernist, pole tal aju,“ on öelnud **Einojuhani Rautavaara** ühes intervjuus 2000. aastal. Olles Jean Sibeliusel järel üks mõjukamaid soome heliloojaid, jättis Rautavaara endast ligi seitse aastakümnet kestnud loometee jooksul rikkaliku ja mitmepalgelise pärandi: ooperid, sümfooniad, instrumentaalkontserdid, kammerteosed ning koori- ja soololaulud. Stilistiliselt oli ta eklektik; tema varased teosed liigituvad neoklassitsistlike hulka, millest ta liikus edasi dodekafoonia poole. 1960. aastate lõpul hülgas ta serialismi ja hakkas komponeerima vabatonaalset muusikat. Hilisematesse teostesse on ta sulatanud mitmeid postmodernistlikke tehnikaid, nagu kollaaž ja aleatoorika, ning viljelenud elektroonilise muusika väljendusvahendeid. Sageli juhtub, et tema järjestikused teosed erinevad üksteisest suuresti oma stiili poolest ning stiililisi kontraste leidub ka sama teose raames.

Rautavaara hilisloomingusse kuuluv **löökpillikontsert „Loitsud“** (2008) on loodud šoti löökpillimängijale Colin Currie'le Londoni Filharmooniaorkestri, Baltimore'i Sümfooniaorkestri, Rotterdami Filharmooniaorkestri ja Tampere Filharmooniaorkestri ühistellimusel. Teose esiettekanne toimus 24. oktoobril 2009 Londoni Royal Festival Hallis, kus Londoni Filharmooniaorkestri ees soleeris Colin Currie dirigent Yannick Nézet-Séguini juhatusel. Autor on oma kontserdi kohta öelnud:

„Olles kuulnud Colin Currie salvestisi, avaldas mulle muljet tema virtuoossus ja musikaalsus erinevate löökpillide käsitsemisel. Kui minult küsiti, kas võiksin talle kontserdi komponeerida, olin nõus, ja kui ta 2007. aasta lõpus Helsingit külastas, sain talle juba teose visandeid näidata.

Pealkiri „Loitsud“ tuli mulle mõttesse juba komponeerimisprotsessi alguses, kuid vältimaks üleliia monotoonset „šamanismi“, kasutasin rütmi erineval moel: 7/8, 3+2+3/8, 11/8 jne. Kuna meloodiline liin on minu jaoks alati oluline, on marimba ja vibrafon kõigis kolmes osas sageli esiplaanil. Orkester avab teose võimsa motiiviga, mille võtab üle marimba kiirete ornamentaalsete passaažidega. Järgnevad variatsioonid, kuni osa lõpeb algusmotiiviga. Teises osas domineerib vibrafon, atmosfäär on mõtisklev, ekspressiivne ja poeetiline. Kolmas osa võiks olla katkendliku rütmiga šamaanitants. Vaba kadents annab solistile võimaluse improviseerida. See viib „grandioosse“ lõpuni, mis põhineb esimese osa avamotiivil.“

Igor Stravinski lõi tähtteoseid pea kõikides žanrides sakraalmuusikast kuni džässini. Helilooja otsiv vaim ajendas teda katsetama erinevates muusikastiilides; nii kirjutas ta algul hilisromantilises helikeeles Vene-ainelisi teoseid, jätkas neoklassitsistlikus maneeris ning jõudis lõpuks seeriatehnika printsiipideni. Olles avatud kõigele uuele, tundis ta samas põhjalikult vanade meistrite loomingut.

Püsiva kuulsuse kindlustas Stravinski endale kolme balletipartituuriga – „Tulilind“ (1910), „Petruška“ (1911) ja „Kevadpühitus“ (1913), mille tellis talt Pariisis tegutseva Vene balletitrupi (Les Ballets Russes) jaoks impressaario Sergei Djagilev.

Mõned kuud pärast edukat „Tulilinnu“ etendust otsustas Stravinski kirjutada kontsertpala klaverile ja orkestrile: „Mul mõlkus meeles selgesti tajutav pilt ühest nukust, kes elustub ja paneb orkestri kannatuse proovile kuratlike arpedžode kaskaadiga. Orkester vastab omalt poolt ähvardavate trompetihuigetega. Lõpptulemuseks on kohutav lärm, mis jõuab oma haripunkti ja lõpeb vaese nuku kurva ja kaebleva kokkuvarisemisega.“ Stravinski tutvustas oma kavatsust teda külastama tulnud Djagilevile, kes sellest ideest vaimustatuna veenis heliloojat teosele balleti kuju andma. Nii sündiski neljast pildist koosnev nukudraama „**Petruška**“ alapealkirjaga „Kentsakad stseenid“.

Balleti tegevus toimub 1830. aastal Peterburis vene vastlalaada kärarikkas õhkkonnas. Mustkunstnik annab vastlapidustuste ajal rahvahulgale etenduse, kus äratav ellu kolm nukku: Petruška, Baleriini ja Moorlase. Tänu võlukunstile on nukud omandanud ka inimtunded ja kired. Petruškale tekivad sügavad tunded Baleriini vastu, kes temast aga ei hooli, olles armunud hoopis ilusasse Moorlasesse. Lõpuks tapab Mooramees kiivushoos Petruška. Nukuetenduse traditsioonide kohaselt ärkab Petruška etenduse lõpul uuesti ellu.

„Petruška“ lavastus valmis koreograaf Mihhail Fokini ja kunstik Alexandre Benois' koostööna ning esietendus Pierre Montreaux' dirigeerimisel 13. juunil 1911 Pariisis Châtelet' Teatris. Stsenariumi kirjutasid kahasse Alexandre Benois ja Stravinski. Võrreldes „Tulilinnuga“ on Petruška novaatorlikum – uuendused puudutavad peamiselt rütmi (taktimõõtude vaheldumised) ja harmooniat (polütonaalsus). Stravinski on balletis kasutanud laadalaulukesi, mida vene kriitika nimetas labaseks. Ta iseloomustab muusikaliselt kutsareid, ammesid,

karutantsitajat, kaupmehi ja mustlasi. Silma paistavad Stravinski kompositsiooniõpetaja Rimski-Korsakovi mõjutused – värvikas orkestratsioon ja vene ainekude kasutamine.

1921. aastal tegi Stravinski balletist versiooni klaverile („Trois mouvements de Petrouchka“) ning 1947. aastal ilmus trükis autori redigeeritud versioon orkestrile kontsertettekannete tarvis. Just sel kujul kõlab „Petruška“ ka tänasel kontserdil.

Evelin Kõrvits

Heigo Rosin on Eesti esimene löökpillimängija, kes on spetsialiseerunud soolo- ja kammermuusikale. Ta on esinenud Euroopa ja Ameerika kuulsates kontserdisaalides – Carnegie Hall (New York), Tonhalle (Zürich), Gewandhaus (Leipzig) – astudes üles nii soolokavadega kui ka solistina mainekate orkestrite ees. 2015. aastal valiti Rosin Orpheum Foundation'i solistide stipendiaadiks Šveitsis ning samal aastal ka World Percussion Groupi kontsertmeistriks, millega kaasnes viie nädala pikkune tuur Ameerika Ühendriikides. Alates 2016. aastast on ta Mallettech'i löökpillide ja Sabian'i taldrikute ametlik artist. Löökpillisolistina on Rosin korduvalt üles astunud nimekate orkestritega nagu Leipzigi MDR Sümfooniaorkester, Sinfonietta Riga, Kammerorkester Kiievi Solistid, Kymi Sinfonietta, Klaipeda Kammerorkester, Valgevene Riiklik Sümfooniaorkester, Läänemere Filharmoonikud. Samuti esinenud Eesti orkestriparemikuga: ERSO, Tallinna Kammerorkester ning Vanemuise Sümfooniaorkester. Rosin alustas muusikaõpinguid Põltsamaa muusikakoolis 4-aastaselt klaveri erialal. Klassikaliste löökpillide erialal omab ta kahte bakalaureuse- ja magistrkraadi (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Flaami Kuninglik Konservatoorium) ning solistidiplomit Aarhusi Kuninglikust Muusikaakadeemiast. Hetkel õpib Rosin EMTA-s doktoriõppes. 2017. aastast on ta löökpillide õpetaja Tartus Heino Elleri Muusikakoolis ning 2022. aastast löökpillide õppejõud EMTA-s. Rosin on edukalt osalenud mitmetel konkurssidel, neist suuremad: Rising Stars Grand Prix 2017 Berliinis (II preemia), DeLinkprijs tänapäevamuusika konkurss 2013 Hollandis (I preemia), Yamaha Scholarship Competition for Percussion 2013 (I preemia), Klassikatähed 2013 (II preemia). Üle kümne aasta jagu karatetreeninguid on Rosinale andnud idee kombineerida võitluskunsti elemente löökpillimängu liikumistega, tulemuseks on unikaalne mängutehnika, mida on lisaks kuulamisele ka atraktiivne vaadata.

Risto Joost on alates 2020. aasta sügisest Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent, 2009. aastast Rahvusoper Estonia koosseisuline dirigent. Ta on juhatanud mitmeid rahvusvaheliselt tunnustatud orkestreid nagu Bergeni Filharmoonikud, Veneetsia Teatro La Fenice orkestrit, Peterburi Maria Teatri orkestrit, Sevilla Kuninglikku Sümfooniaorkestrit jt. Eestis olnud Tallinna Kammerorkestri peadirigent (2013–2019), juhatanud Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit ja teisi. Samuti on Joost seisnud dirigendina mitmete kõrgelt hinnatud kooride ees: Madalmaade Kammerkoor (peadirigent 2011–2015), Leipzigi MDR Raadiokoor (kunstiline juht 2015–2019), Rootsi Raadio koor, Ars Nova Copenhagen jt. Vanemuise muusikajuhi ja peadirigendina on Joost algatanud koostöö Heino Elleri Muusikakooliga iga-aastase kontserdi „Tulevikumuusikud“ näol. Samuti on Joost publiku ette toonud ooperilavastusi nii maailmaklassika kui kodumaiste algupärandite seast, nende hulgas Mozarti „Don Giovanni“ (2021), Wagneri „Tristan ja Isolde“ (2022), Händeli „Julius Caesar“ (2023), Varrese „Põrgupõhja uus Vanapagan“ (2022), Kaumanni „Kaubamaja“ (2022) ja Tambergi „Cyrano de Bergerac“ (2023). Eesti Rahvusringhäälingu muusikatoimetajad valisid Joosti aasta muusikuks 2018 kõrgete väärtuste kandmise ja edasiandmise eest muusikas. 2006 ja 2016 pälvis Eesti Muusikanõukogu helikunsti sihtkapitali aastapremia, 2011 Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore kultuuritegelase preemia ning 2022 Eesti Teatriauhindade muusikaauhinna. Hooajast 2024/2025 alustab Joost ühtlasi tööd Saksamaal Württembergi Kammerorkestri peadirigendina.

Vanemuise sümfooniaorkestri koosseis

Muusikajuht ja peadirigent Risto Joost

Orkestri kontsertmeister Kristel Eeroja-Põldoja

I viiul Andri Annus**, Susann-Elisabeth Kisla**, Marta Mutso, Laura Kuusma, Eva Aarnis, Sanita Salmane, Vitalij Regensperger, Eeva-Maria Laas, Anne Vellomäe

II viiul Anna Samsonova*, Vlad Câmpean**, Sirli Laanesaar, Myroslava Bukata, Žanna Toptši, Hille Niilisk-Rees, Juan José Restrepo Duarte, Triinu Raudver

Viola Kadri Rehema*, Svetlana Nukka**, Daria Motovilova, Ance Lipste, Hanno-Mait Maadra, Tiina Enniko

Tšello Lauri Sõõro*, Camillo Cabassi**, Heli Ilumets, Olja Raudonen, Marina Peleševa, Ernests Cīrulis

Kontrabass Linda Viller*, Hanna-Ingrid Nurm*, Aivar Eimra**, Jaanus Roosileht

Harf Lisanne Rull

Tšelesta Ele Sonn

Klaver Margus Riimaa

Flööd Kerstin Laanemets*, Marion Strandberg**, Ann Õun

Oboe Anna Šulitšenko*, Anastasiia Cherniak**, Maimu Kaarde

Klarnet Margus Vahemets*, Tõnu Kalm**, Heimo Hodanjonok

Fagott Kulvo Tamra*, Johanna Tuvi**, Stefan Heinrich Kerstan

Metsasarv Kreete Jacob*, Zhaohang Hu, Daniels Sabanskis, Chloe Matthews

Trompet Priit Rusalepp*, Marti Suvi**, Viljar Lang

Tromboon Kait Tiitso*, Hendrik Jaak Sepp, Aivo Koddanipork

Tuuba Andoni Moñux Ugalde

Löökpillid Alessandro Beco**, Ilmar Varjun, Jorge Renes, Andrea Radi, Reno Kokmann

Muusikaosakonna lavameistrid Kalev Helmoja, Erik Ivar Haav

* orkestri pillirühma kontsertmeister

** orkestri pillirühma abikontsertmeister

Vanemuise teatri toetajad:

Teatri peatoetaja

Aasta toetaja

Koostööpartner

Suvekontserdi peatoetaja

Autopartner

Hotellipartner

Hotellipartner

Grimmipartner

TARTU

KULTUURIMINISTEERIUM

Eesti Kontserdi toetajad:

Hooaja peatoetaja

admirals

SORAINEN

OLEREX

LIVIKO
— anno 1898 —

myfitness
world class gym & studios

TARTU

 Eesti
Kontsert

vanemuine.ee

eestikontsert.ee